

De Minister van Financiën
de heer mr.dr.s. J.C. de Jager
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

datum	ons kenmerk	contactpersoon
5 juni 2012	63843 JR	J.W.C. Dekking
bijlage(n)	uw kenmerk	e-mail
1	-	wdekkings@uvw.nl
betreft		doorkiesnummer
reactie wetsvoorstel Houdbare Overheidsfinanciën		070- 351 98 59

Geachte heer De Jager,

Zoals afgesproken in het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen (BOFV) van 10 mei jl. brengen wij in deze periode onze definitieve reactie uit op het wetsvoorstel Houdbare Overheidsfinanciën. Onze reactie komt er op neer dat onze bezwaren, zoals deze zijn verwoord in de voorlopige, gezamenlijke reactie met VNG en IPO van 16 maart jl., in de afgelopen maanden niet zijn weggenomen. Deze bezwaren zijn:

1. de waterschappen kunnen niet aan de eis uit het wetsvoorstel voldoen dat ook zij binnen een afzienbare periode een EMU-saldo rond 0% bereiken. Gegeven hun van het ESR afwijkende begrotingsstelsel hebben de waterschappen namelijk structureel ruimte in het Nederlandse EMU-tekort nodig. Deze ruimte is nodig om de infrastructuur voor het waterbeheer in stand te kunnen houden en in te kunnen spelen op ontwikkelingen zoals zeespiegelstijging, langere perioden met meer en met minder neerslag, verstedelijking, bodemdaling, verzilting en aangescherpte (Europese) milieu-eisen. Ruimte in het EMU-tekort is voor de waterschappen ook nodig om in te kunnen blijven spelen op de politieke en maatschappelijke wens om reserves zo veel als mogelijk is af te bouwen;
2. wij wijzen de sanctie af die het kabinet de waterschappen op grond van artikel 8 van het wetsvoorstel kan opleggen zonder dat sprake is van een boete vanuit Europa. Wij vinden het principieel onjuist dat overheden elkaar sancties opleggen in een situatie dat Nederland als lidstaat aan zijn internationale verplichtingen voldoet.

In het vervolg van deze brief geven wij eerst een nadere toelichting op het eerste bezwaar. Daarna gaan wij in op de overwegingen die ons tot deze reactie hebben gebracht. Tot slot vragen wij uw aandacht voor een tweetal andere aspecten die met het wetsvoorstel te maken hebben.

Toelichting op benodigde structurele ruimte in EMU-tekort

Voor een meer technische onderbouwing van ons eerste bezwaar verwijzen wij u korthedshalve naar de eerder genoemde brief van 16 maart jl. Wij voegen daar nog het volgende aan toe. Sinds 2003 zijn diverse internationale en nationale afspraken gemaakt, die er voor moeten zorgen dat het Nederlandse waterbeheer adequaat inspeelt op ontwikkelingen zoals zeespiegelstijging, een veranderende neerslagverdeling over het jaar, verstedelijking, bodemdaling, verzilting en aangescherpte (Europese) milieu-eisen. Een deel van deze afspraken is in regelgeving vastgelegd. Waterschappen hebben omvangrijke investeringen gepland en met andere overheden afgestemd om aan deze afspraken en wettelijke eisen te voldoen. Het nakomen daarvan is niet mogelijk als ook een verbetering van het EMU-saldo wordt gevraagd. Als waterschappen de afspraken willen nakomen, maar dat binnen krappere EMU-ruimte moeten doen, leidt dit onvermijdelijk tot fors hogere lasten voor burgers en bedrijven. Omdat de waterschappen op grond van het Bestuursakkoord Water al fors moeten bezuinigen is er geen ruimte om de extra kosten op te vangen. Los van het feit dat ook een lastenverhoging in deze tijd onwenselijk is, zouden we hiermee ook een andere afspraak waaraan we ons richting het Rijk hebben gecommitteerd niet nakomen, namelijk dat onze belastingen niet meer dan gematigd stijgen.

Een aspect waarmee ook rekening moet worden gehouden, is dat het onverstandig is om in een tijd waarin economisch herstel en vergroting van de werkgelegenheid moeten plaatsvinden beperkingen worden opgelegd aan investeren. Onderzoek van de Universiteit Twente heeft aangetoond dat de investeringen van waterschappen belangrijk voor de regionale economie zijn en een groot multiplier effect hebben.

Het voorgaande wordt nader geïllustreerd in bijgevoegde notitie, waarin wij op basis van informatie uit de meerjarenplannen van de waterschappen onderbouwen welke ruimte in het EMU-saldo onze sector de komende jaren nodig heeft. Deze onderbouwing maakt eveneens duidelijk dat het voor de waterschappen niet mogelijk is binnen afzienbare termijn naar een evenwichtssituatie in termen van het EMU-saldo te bewegen.

Overwegingen die tot deze reactie hebben geleid

Op 16 maart jl. zonden wij u, samen met VNG en IPO, onze eerste, voorlopige reactie. Dat gebeurde in een periode waarin de decentrale overheden en het Rijk nog volop in gesprek met elkaar waren over de inhoud van het wetsvoorstel en de gevolgen daarvan in de toekomst voor onder andere de waterschappen. Het was de bedoeling dat we deze gesprekken op 10 mei jl. bestuurlijk zouden bekrachtigen en dat we daarbij de balans zouden opmaken van de gevolgen van de gesprekken voor het wetsvoorstel. Echter kort voor 10 mei werd het Catshuisberaad beëindigd, werd het kabinet demissionair en sloten vijf politieke partijen het Lente-akkoord. Het gevolg van dit alles was dat er op 10 mei alleen gesproken kon worden over de bijdrage van de decentrale overheden aan het EMU-saldo in 2013; niet over een meerjarenperspectief van deze bijdrage en ook niet over de consequenties voor het wetsvoorstel dat een dergelijk meerjarenperspectief zou kunnen hebben. Onze gesprekken over de mogelijkheden om slim op bepaalde gevolgen te kunnen inspelen en de operationalisering van het beheersingsmechanisme hebben wij niet kunnen afronden. Wij begrijpen dit uiteraard, maar de consequentie is wel dat de gevolgen van het wetsvoorstel voor de waterschappen nog niet echt duidelijk zijn. Dit heeft ons doen besluiten geen andere reactie op het wetsvoorstel uit te brengen dan datgene wat wij op 16 maart jl. reeds bij u hebben neergelegd.

Tot slot

Voor twee punten vragen wij nog uw bijzondere aandacht.

1. Met een volgend kabinet zullen we afspraken over de EMU-saldi in de jaren na 2013 moeten maken. Het nadenken over het inspelen op de gevolgen en het beheersingsmechanisme van de Wet Hof moet nu vooral doorgaan. Wij blijven hierin graag samen met u optrekken.

Wat betreft het beheersingsmechanisme vormde een notitie over het toezicht onderdeel van de stukken van het BOFV van 10 mei jl. Over deze notitie merken wij nog op dat sturing en beheersing van het EMU-saldo met name door de overheden zelf (en voor de waterschappen vooral in meerjarenperspectief) moet plaatsvinden. Hoe beter het waterschap zelf stuurt, hoe kleiner de rol van de provincies kan zijn. De bijgevoegde notitie focust vooral op de rol van de provincie. Wij zijn niet op voorhand tegen een dergelijke rol voor de provincies, maar zien niet heel veel toegevoegde waarde in deze rol als de verschillende overheden het saldo zelf beter gaan beheersen. De rol van de provincies moet wat ons betreft in ieder geval worden ingekaderd in een totale visie op de beheersing van het EMU-saldo.

2. In het overleg op 10 mei jl. hebben wij naar voren gebracht dat de waterschappen in 2013 vanwege hun omvangrijke investeringen en de recent van het Rijk overgenomen financiering van een deel van het HWBP een extra ruimte van minimaal € 100 miljoen nodig hebben ten opzichte van het regulier aandeel in het tekort van 0,05% BBP. U toonde hiervoor begrip en gaf aan dat de ruimte hiervoor primair gezocht zou moeten worden in het totale aandeel van de decentrale overheden in het EMU-tekort. U gaf aan dat we de periode tot het volgende overleg in september a.s. zouden moeten benutten voor gesprekken hierover. Wij gaan er vanuit dat u gegeven uw eindverantwoordelijkheid voor het Nederlandse EMU-saldo spoedig het initiatief hiertoe neemt en deze gesprekken zult faciliteren.

Hoogachtend,

mr.drs. P.C.G. Glas
Voorzitter